

## ІСТОРІЯ ПАРАШУТУ

Коновалов І. С.

*Національний технічний університет  
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Відомо, що винахідником сучасного ранцевого парашута є Гліб Котельников (1872-1944 рр.), уродженець Полтави. Саме він розташував парашут в ранці, який кріпився до льотчика, і вперше застосував полюсний отвір в центрі купола для виходу повітря. Кількість врятованих життів не має підрахунку. Але парашут було створено не на пустому місті. У Котельникова були попередники. Найвідомішим був Леонардо да Вінчі. У його записках, опублікованих тільки в ХІХ столітті, є ескіз, що зображає людину, яка летить з парашутом. Широку увагу до парашута було залучено в кінці ХVІІІ століття, після польотів братів Монгольф'є на аеростатах. Французький дослідник Луї Ленорман після чисельних досліджень з парасольками, запропонував власну конструкцію парашуту, діаметром близько чотирьох з половиною метрів.

Але, насправді, парашут був відомий і раніше. У записках багатьох мандрівників, які забиралися в попередні століття в нетрі первісних країн, зустрічаються згадки, що у деяких «диких» народів є звичай розважатися при урочистостях і святах стрибками з великої висоти, з обривів або скель за допомогою великих парасольок. У ХІХ столітті парашут ще не міг знайти свого справжнього застосування. Але вже на початку ХХ століття, коли переможний хід авіації став затьмарюватися людськими жертвами, парашут став предметом нових випробувань, що мали на меті пристосувати його для зручного користування. Власне, Гліб Котельников почав працювати над парашутом після загибелі восени 1910 р. капітана Лева Мацієвича, випускника ХТІ.

В часи Першої світової війни вже застосовувалися нові парашутні конструкції такого роду. Причому, їх використовували, як в кошику аеростата, так і на борту літака. Але в Російській імперії увага до парашутів була мінімальною. Союзники по Антанті, навпаки, широко використовували парашути. Саме їм зобов'язані своїм порятунком льотчики і спостерігачі, які стрибали з літаків і змійкових аеростатів при ураженні їх матеріальної частини вогнем противника. Подальший широкий розвиток парашутизму перетворив парашут на обов'язкове спорядження льотного складу авіації. Але з зростанням швидкості літаків, для евакуації льотчика з літака сьогодні використовують ще й катапульту, що дозволяє зберегти життя пілота, навіть при аваріях поблизу землі. Задіяно парашут і в спортивних виступах. Вони завжди наочні та часто збирають чисельну аудиторію спостерігачів. Парашут – найважливіший засіб для виконання десантних операцій.

Завдяки парашуту знижували швидкість літаків при посадці. З 1957 р., з початку освоєння космічного простору, парашут став основним засобом для повернення супутників та пілотованих космічних кораблів на землю.